

Słownik gwary regionu czechowickiego

opracowanie: **Zdzisław Nowrotek**

Prezentacja słownika gwarowego mowy występującej na peryferiach Śląska Cieszyńskiego, w okolicach Czechowic-Dziedzic, posiada dokumentalny charakter. Język gwarowy na tym terenie szybko zanika. Znajdujące się w słowniku wyrazy zostały starannie wyselekcjonowane i skonsultowane z wieloma osobami, które językiem tym się jeszcze posługują. Wszystkie słowa pochodzą bez wątpienia z tego rejonu, a każde z nich było tutaj jeszcze 50 lat temu powszechnie znane. Czytając i analizując wyrazy gwarowe nietrudno zorientować się, że wiele z nich to relikty staropolskie, inne mają niemieckie albo czeskie pochodzenie. Jest to rezultat izolacji od języka polskiego w warunkach sześciusetletniej nieobecności regionu w granicach państwa polskiego oraz sąsiedztwa z tymi językami.

Osoba pisząca gwarą napotyka na pewne trudności, gdyż niektóre wymawiane gwarowo głoski nie posiadają odpowiedników w narodowym alfabecie. By rozwiązać problem, należałoby sięgnąć do stosowanego w lingwistyce i językoznawstwie międzynarodowego alfabetu fonetycznego (API – Alphabet phonétique international). Język śląski został tu uwzględniony w normie ISO 639-3, a Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ISO) nadała mu kod SZL. Język śląski, zapisany tym systemem w narzeczu górmośląskim, to „ślōnskŏ gŏdka”. System znaków API-SZL jest skomplikowany i z tej przyczyny nieprzydatny do znajdujących się w tej książce gwarowych tekstów a także słownika.

W 2010 roku stowarzyszenie Pro Loquela Silesiana podjęła próbę zmodyfikowania niektórych liter tak, aby służyły do zapisu etnolektu śląskiego. Opracowano *Ślabikŏrzowy szrajbŏnek* – zasady zapisu tego dialektu. Stowarzyszenie wydało także *Gŏrnoślŏnski ślabikŏrz* (elementarz), napisany ślabikŏrzowym szrajbŏnkiem. Alfabet do zapisu śląskiej mowy składa się z 33 liter, wśród nich znalazły się znaki: : ã, ǒ, ȳ, ô, ǝ. Należy jednocześnie pamiętać, że mowa cieszyńska – *cieszyńsko rzecz*, podobnie jak narzecza ziemi opolskiej, lublinieckiej, toszeckiej, bytomskiej odbiegają od tego wzorca.

Jak widać, niektórych liter obecnych w fonetycznym alfabecie API, jak i w propozycji Pro Loquela Silesiana, nie ma wśród polskich znaków, a także na standardowej klawiaturze komputerowej. Dlatego autorzy regionalnych publikacji często stosują własny sposób zapisywania gwary z wykorzystaniem liter narodowego alfabetu, zbliżonych w wymowie do poszczególnych głosek gwarowych. W niniejszej pracy zastosowano właśnie tę zasadę, jak również regułę maksymalnego uproszczenia zapisu. Taka praktyka nie jest oczywiście idealna i nie stanowi gwarancji, że tekst zostanie perfekcyjnie przeczytany przez osobę z innego środowiska językowego. Toteż znajdujące się w tej książce teksty gwarowe kierowane są

głównie do osób, które posiadają przynajmniej ogólną znajomość występującej na tych terenach mowy. Z kolei słownik posłuży przede wszystkim do rozumienia tekstu.

Objaśnienie znaczenia części wyrazów w tym słowniku w niektórych przypadkach może różnić się od oczekiwanego przez Czytelnika, gdyż poszczególne słowa w różnych środowiskach i kontekstach mogą przybierać mniej lub bardziej odmienne znaczenie, co jest prawidłowością żywego języka.

Zestaw wyrazowy tego słownika oddaje sytuację językową z połowy i drugiej połowy XX wieku w środowisku rdzennej populacji terenu ziemi czechowickiej. Rodzice i dziadkowie mówili jeszcze nieco inaczej, w ich mowie było więcej wyrazów stricte gwarowych, mniej literackich, stosowano archaiczne końcówki staropolskie, a pewne wyrazy wprost implementowano z obczyzny.

Słownictwo to oczywiście jeszcze nie cały język. To również struktura zdań, sposób budowania wypowiedzi, swego rodzaju logika wypowiedzi, zestaw zwrotów, idiomów, używanie specyficznych form. Słusznie też mówi się, że za językiem mówionym kryje się specyficzny dla danego regionu sposób myślenia. Dlatego odsyłam zainteresowanych do późniejszych tekstów mojego autorstwa, zwłaszcza znajdujących się w książce *Drzewa mówią*. Staralem się, aby wszystko o czym teraz piszę tam się znalazło.

Słownik

achtlik, achtliczek - kilelich wódki 1/8 l, tj. 125 ml

ajbiysz

ślaz

akuratny

ułożony, kulturalny, porządny

amolet(y)

naleśnik; wielkie uszy

amper

wiadro

ancug

garnitur

ankier, ankrowanie

klamra, spinanie ściany

asynt (stanył do asyntu)

pobór do wojska

ba, bakany

brzydki

babówka

babka drożdżowa

babrok	brudas
babuć	prosię
bachory	wnętrzości; jelita
bachórz	brzuch
bachraty	brzuchaty
bachroczek	grubasek
backa	łapa, dłoń
bagóniok	tucznik
bai	nawet
bajs	kęs, gryz
bajsnyć	ugryźć
bajtel	smarkacz
bajtel w drodze	na urodzeniu
bajtlik	tobołek
bakany	brzydki
bal, balón	piłka, balon
balóniok	wóz na gumowych kołach
bałamónt	bałamut, zwodnik
bamber	bogaty rolnik
bałuszkować	baraszkować
bandzioch	brzuch
bankrocić	bankrutować
baraba	chuligan, zbój
barzoł	bagno
barzi	bardziej
bas	brzuch
basiok	grubas
bebok	straszydło
bednorka	metalowa obręcz beczki; uziemienie
belóntać	plątać; zagubić
bery	bajki, opowiadki
beskurcja	bestia
betlyjka	stajenka bożonarodzeniowa
bez uroku	na szczęście - zaklęcie
bezmała	podobno
bezrok	następny rok
bierce	orczyk
bierło	kula inwalidzka
biermantkorz	łachudra
biglować	prasować
bigza	drobna ryba

bisagować	próżniaczyć
bistygować	próżniaczyć
blajszyft	ołówek
blank	całkiem
blindować	oślepić
błudniczki	błędne ognie
bodnyć	ubóść; ukraść
bodziok	nóż do bijatyki
bo(a)l	piłka
bolawy	bolący
bolok	strup
borok	nieborak
boruta	leśny diablík
bożatko	maleństwo, biedactwo; duszek
bómbón	cukierek
bója	znaczna bójka
bónckać się	plątać się, pałętać
bónclók	gliniany garnek
bóntrama, wóntram(a)	belka stropowa
breweryje	awantury
brezla	bułka tarta
brnieć	marudzić, dogadywać
bróg	kopiec ziemny na jarzyny
brusek	szlifierka
bryle	okulary
bryn	denaturat
brzim	modrzew
buby	wszy
buks	kochanek; drań
bulać	przewracać
bulczeń	żartować
bulikant	żartowniś
burzić	uderzać w drzwi, w okno
cążki	obcęgi
celtki	tabletki
cera	córka
cesta	droga
cha(o)rboły	zdarte buty
chachar	łobuz
chachmyncić	kraść, wyłudzać

chałpa	chałupa, chata
charapuci	chrust
charczek	zdechłak
chebzi, chabazi	zielsko; dziki bez
chechłać	drapać, ocierać
chlasta	płynna karma dla krów
chlebówka	zupa chlebowa
chrómy	kulawy
chwant	łobuz
chwolba	duma, chwała
chybi	nie wystarczy, zabraknie
chynyc	rzucić
ciciuś	ciełę
ciepać	rzuć
cikłó	niedopałek
cima	ciemność, mrok
ciómpa	niezdarna kobieta
ciupnyć się	zamienić się, założyć się o coś
cokiel	podmurówka
colsztok	miarka, metr
corek	kojec, zagroda
cug	pociąg
cwaja	dwója
cycha	poszwa
cyckać	ssać
cygaretle	papierosy
cwibak	keks, ciasto
czachrować	kombinować
czechmón	diablik
cze(a)kać	czekać
czert	czart
czo(u)tora	czarownica, jędza
czympieć	kucać
ćmić papierosy	palić papierosy
ćwiynczeć	przeżuwać (u krów)
dary(e)bok	leń
dąbek	chryzantema
deboł	diabeł
deka	strop; koc
deliny	deski podłogowe, kłody

delówka	podłoga drewniana
deszczka	desezczka
dia(o)sek	diabeł
diobli gruszki	głóg
diosecznik	przezwisek człowieka, od dioska
dociyrny	nachalny
doczkać, na doczkaniu	zaczekać, na poczekaniu
dorta	tort
drabko	szybko
drajfuz	trójnóg, kopyto szewskie
drepsić	dreptać
drzik	urwis
drzistać	żartować; puszczać bąki
drzistok, drzistón	żartowniś, kawalarz
drzistek	maluch
ducek	niski człowiek
dudławy	spróchniały, dziurawy
dudrawy	gderliwy
dudrok	gbur, zrzęda
duldać	pić, tykać
durch	całkiem
dycki	ciągle, zawsze
dzichta	szmata
dzidek	utopiec
dziedzina	wioska
dziepro	dopiero
dziołuszka	dziewczyna, panna
dziubać	kłuć
dziubnyć	zjeść odrobinę, spróbować
dziwać się	patrzeć się
dźwiyrzi(e)	drzwi
europłan	samolot
erb	spadek, dostać w erbie
fachel	wiatrak
fackać	policzkować
faflać	mówić niewyraźnie
fajerka	ognisko
fajermón	strażak
fanzolić	mówić od rzeczy; uderzyć

farbka	farba, zwłaszcza do barwienia tkanin
farorz	ksiądz
farorzyczek	wikary, księżulek
farón	pieron
faróński	potężny
fasować, zafasować	otrzymać, odebrać; oberwać
fazan	bażant
fazo(e)l	fasola
ferszmida	palenisko w kuźni
fertyk	koniec
fest	mocno
fet	smalec, tłuszcz
figlajzy	wszy
flancka	rozsada
flinta	strzelba
fo(r)szt	belka
forskać	parskać
forymnie	dużo, pełno
foter, fater, foterek	ojciec, ojczulek
fórt	ciągle
frelka	panna
fuczeć	sapać
fujać	wiać, dmuchać
fulać	zmyślać, opowiadać bzdury
furgać	fruć
fusbo(a)l	piłka nożna
fusy	wąsy
futra	futryna
futrować	karmić
fuzekle	skarpety
fyrniok	nos; gęba
fyr(l)tać	kręcić, kłócić, rzucać
gabać	trącać, dotykać, zaczepiać
gala(o)ty	spodnie
galant, galantka	zalotnik, zalotnica
gałgan	nieposłusznik
gałuszka	kluska
ganc	całkiem
gańba	wstyd

gardawa	kaszanka bez jelita
gelynder	poręcz
gepel	kierat
gęsie pęпки	stokrotka
gibas	rosły młodzieniec
gibel	facjatka
gibko	szybko
gichać	pryskać
giczale, giczoły	nogi, kości nóg
giry	nogi
gizd, gizdula	maluch, łobuz, łobuzica
gladiole	mieczyki
glajcha	wiecha
glajzy	szyny kolejowe
glancpapiór	papier ścierny
glejta	powłoka garnka, emalia
globin	pasta do butów
głowocz	kijanka
gojik	drzewko, choinka
gojny	gajowy, leśniczy
gor	tym bardziej
gorski	gorzki
gory	góry
gradobiczek, konajączek	mniejszy dzwon kościelny
grafnyć	ukraść
gobel	grobla
grómotrzask	roślina przeciw piorunom
gróndelok	arogant
grónt	pole, duże gospodarstwo
gruba	kopalnia, dół
gruchać	hałasować, stukać
grudza	piwniczka
gruszpónek	bukszan
gryfny	zgrabny
gryzek	grysik
gumno	klepisko
gwantować	wyważać
gwózek	gwoździć
gzuć	biec, jechać szybko
habanina	złej jakości mięso

hacka	damska zimowa narzuta na głowę i plecy
hadra	szmata
haja	awantura
hajdamasz	głośna zabawa, zamieszanie
hajer	hardy robotnik; górnik
hafer(f)loki	płatki owsiane
halać	głaskać
hamernia	kuźnia
hareszt	areszt, więzienie
hasi	śmieci, popiół
hasiok	śmietnik, popielnik
haw	do mnie, ku mnie
hawiyrz	górnik
haziel	wychodek
heczeć	gaworzyć
heft, iść po hefcie	żebranie, żebrać
heftnyć	tymczasowo zszyć, przyspawać
heklować	szydełkować
heksa	czarownica
hepa	wysoka nieforemna dziewczyna
herbowizna (erb)	spadek, spuścizna
herski	ładny, pyszny
hipnyć	skoczyć
hned, hneda	wnet
hok	pogrzebacz
holof	hałas
holzplac	skład drewna, plac
hołdy-bołdy	gwara niemieckich osadników
howada	bydlę
hóla	kij, tyka
hómónt	homonto
hóncwot	drań
hónór	honor
hónym	szybko
hróm	pieron
hrómszczok	pieron
hróza	groza, rety, trwoga
hufnol	gwóźdź do podków
hyc	gorąc, upał
hymbołki	drobne przedmioty
hyrtón	gardło

imienisko	przydomek, przezwisko
in(k)szy	inny
isto	zapewne
izdebka	izbeczka
ja	tak
jadwiżki	astry
jakła	bluza, żakiet
jargać się	złościć się
jaszczek	głośne dziecko lub pies
jasiyń	jesion
jegła	igła
jerón	pieron
jerón(m)eczku	pieronie - <i>zdrob.</i>
jezderkusie, jezderyno	o rety
jóniczek	robaczek świętojański
judaszowe talary (srybniki)	miesięcznica - <i>nazwa rośliny</i>
jurziczek	język
jyny	tylko
ka, kaj	gdzie, dokąd
kabot	kurtka, marynarka
kachlok	piec kaflowy
kafer	kamfora
kajfas	pojemnik na malwę
kaleruba	kalarepa
kalić	mącić
kalny	mętny, brudny
kalwota	mętna woda
kamelki	rumianek
kamerlik	komórka, magazyn
kamrat	kolega
kandy, kaj, ka	gdzie, dokąd
kanoldy	cukierki mleczne
kapanka	lane ciasto
kapelónek	wikary
kaper	karp
kapotka	serwatka
kapsa	kieszon
karafioł	kalafior

kara(y)zol	karuzela
kareł	karzeł
karlus	młodzieniec
kartoflónka	zupa ziemniaczana
kary	taczki
karyzol	karuzela
karwacz	kartacz
karzołek	karzełek, krasnal
kasik, kasikej	gdzieś
kastlik	skrzynka
kastrol	rondel
kaszok	krupniok
katezmus	katechizm
kąszczyczek	kawałeczek
keta	łańcuch
kibel	wiadro
kie	kiedy
kiela	ile
kielżeć	ślizgać
kiełtać	kiwać, ruszać
kierchów (kiyrchof)	cmentarz
kiery	który
kiesik, kiesikej	kiedyś
kijónka	kij do prania bielizny
kipnyć	zdechnąć
kiprować	ładować
kiszka	zsiadłe mleko
kitka	udko
klamać	drzemać
klamoty	przedmioty
klapsznita	kanapka, złożona kromka
klepetnica	plotkara
klęczki	kolana
klin	podótek
klónkro	grat
kludzić	prowadzić
kluk	chłopiec
klupać	stukać, pukać
klupaty nos	nos spłaszczony
kłopetek	klocek
kminić	bujać, oszukiwać

knefel	guzik
knut	knot
koble	gra śrubami z końskich podków
ko(u)cianka	bazia
koczka	kotka
kokoci pióra	irysy
kokot	kogut
kolasa	paradna bryczka
kolyba	wagonik, wózek
kolymbusy	łyżwy o zaokrąglonym przodzie
koło	rower
kołocz	kołacz, placek
kołoczowo dziurka	tchawica ?
kołomaśnica	plotkara
kopaczka	motyka
kopocz	widły do gnoju
kopyrtać	przewracać
korcz	skurcz
kormik	tucznik
kormóncić	mieszać, mylić
kosztyfoł	żywokost
kozie drzistki	drobne kwiatki
kóndrotek	bluszcz
krachela, krachla	lemoniada
kragiel	kołnierz
krajiczek	kraj, brzeg; kromka
kranc	reling przy piecu
krawal	awantura
krążać	kroić, np. kapustę
kreplik, krepel	pączek
krojcek	mieszaniec
kropiaty	nakrapiany
krómflek	obcas
krupiczok	ciemny chleb
krupniok	kaszanka
krupy	kasza
krygiel	kufel
kryka	laska
krympocz	kilof
kryzban	choinka
krzipać	kaszleć

krzipopa
krzipota
krzyźbieć
księżoszek
kszeft
kuchyń
kućka
kudlić
kuki
kukiełka, kukliczka
kukurzica
kulać
kulik
kulok
kumin
kuminiorz
kurze
kurziczka
kurzok
kwak
kwap
kwaretka
kwaśniczora
kwatyr
kwuka
kwynczeć
kympa, kympka
kyrczek

labiydzić
lajbik
lajda
lajerka
laksyrka
lala
lalec
lampartyja
larmo
latoś
laubzega
lawór

przykopa
kaszel
trzeźwieć
księżulek
handel
kuchnia
pompon
targać włosy
wszy
ciasto w kształcie lalki
kukurydza
toczyć
kołek
okrągły bal, pień
komin
kominiarz
kurczę
kurczątko - *pieszczot.*
pałac
brukiew
puch
garnek ćwierćlitrowy
szczaw jadalny
mieszkanie
kwoka
szlochać
góra, wzniesienie
pokraka, skarłate dziecko

narzekać
stanik
gra w berka
katarynka
biegunka
duszek
płotka
zabawa, gra
hałas
w tym roku
piła do drewna
miska

leber
 leberka
 lejty
 leżyni
 lofer
 lóntro
 lónty
 luft
 luftować
 lulać
 lynia, lynija
 lyska

łabzik
 łacny
 łaska
 ława
 łebsko
 łóński rok

macek
 macher
 maciczka, mamuliczka
 majdnyć się
 malcok
 malta
 malyrz
 mamlać
 mamlas
 mamrać
 mandora
 mantel
 mańdok
 maras
 marasić
 marcha
 marekwia
 margiyrant
 masny
 masorz
 maszka

leń
 pasztetówka
 lanie
 miejsce do spania
 powsinoga
 coś w lichym stanie
 ubrania, odzież
 powietrze
 wietrzyć
 sikać
 leśna ścieżka, dukt
 leszczyna

włóczęga
 tani, łatwy
 łasica
 most na rzece
 dużo
 zeszły rok

niezdara
 fachowiec
 mamusia, mateczka
 nie trafić
 cukierek domowej roboty
 zaprawa murarska
 malarz
 żuć, mówić wolno
 mazgaj, oferma
 mamrotać, dogadywać
 szmaciana lalka; strojnisia
 płaszcz
 mańkut
 brud, błoto, nieporządek
 brudzić
 ścierwo; truchło; zmora
 marchew
 symulant
 tłusty
 rzeźnik
 kokardka

maszkieć	jeść smakołyki, dogadzać sobie
maszkiety	smakołyki
maszta(e,o)	stajnia dla konia
maścić	okrasić tłuszczem
maśnica	otyła kobieta
mazać	brudzić
maznyć	uderzyć
mazok	beksa
mecyje	wyprawiać mecyje, dokazywać
merta	mirt
miano	imię
miauczek	ptaksa
mi(e)cheche, michejda	diablik, rzadziej utopiec
miersko	przykro
mierzi (wym. mier-zi)	martwi
miesiączek	księżyc
miglanc	cwaniak
migol	podrostek
migón	bystry chłopak
miodówka, miodónka	wódka z miodem
mistrant	ministrant
miszung	mieszanina, mieszanka
mlycz	mniszek majowy
mlyczkorz	mleczarz
młoduca	panna młoda
moc, mocka	dużo, wiele
moczka	sos, gęsta słodka zupa
modroki	chabry
modry	niebieski
mora	zmora; ćma
mores, nauczyć moresu	porządek, dyscyplina
morowy	duży
morus	as, chojrak, siłacz
mozgole	karaluchy
mrauczeć	miauczeć
mrauczek	beksa
mroczyć	gniewać się; chmurzyć
mrowiec	mrówka
mrowiecznik	mrowisko
mucek	królik
muldać	ssać

mulorz
 muszkat
 mutra
 muzyka
 mycka
 myntelek
 myntopyrz
 myto

nachkastlik
 na koźdo
 na oszkliwca
 naozajist
 na stróne
 na umarcu (być)

nadać, nazdać
 nagrować z kimś
 najduch
 namoresić
 naswol
 natóż, tóż
 nazoć, nazod
 naźgany
 nąść, znąść
 nieboga
 niechej
 niedowlazły
 niemoc, niemocny
 niemoreśny
 niepeć
 niepodarżony
 nierychtyk
 nieskorzi
 nocz(c)nica
 nociasta
 nocni
 nocni gwiozdy
 norychta
 nuchtać
 nudle

murarz
 pelargonia
 nakrętka
 zabawa
 czapka
 motyl
 nietoperz
 zarobek za służbę przez siedloka

szafka
 na co dzień
 bez zaproszenia
 naprawdę
 za potrzebą
 być umierającym

zwyzywać
 znęcać się nad kimś
 znajda, bękart
 nawyczyniać
 naumyślnie; na złość
 przecież
 z powrotem
 pijany
 znaleźć
 zmarła
 zostaw
 niesprawny
 choroba, chory
 niewychowany
 niepewny, przestraszony
 nieudany, kaleki
 nie w pełni normalny
 później, potem
 nocna zjawa
 resztką ciasta na zaczyn
 nocne
 floksy
 narzędzia
 wężyć
 makaron

nynać	spać
obiesić	powiesić się
oblyczka	powłoczka na pościel
obora	pastwisko
obujek	obroża
obzajtować	chodzić, kręcić się wokół kogoś, usługiwać
ochlaptus	pijak
ociypka	wiązka słomy
odbywać	karmić zwierzęta
odmaryja, olmaryja	szafka, komórka na żywność
odyma	trawa z podmokłych łąk
odziywaczka	letnia narzuta na głowę i plecy
ogibać, zgibać	giąć, zginać
okropa	okropność
omasta	okrasa
opaternie	ostrożnie
opica	małpa
opowoga	odwaga
opraty	lejce
ordeka	drewniany strop
orlap	urlop
ostropiec, ostropec	drewniany stelaż na siano
ostuda	wstyd; kłopot
oszkliwiec	brzydal, potwór
oszkliwy	obrzydliwy
oszkrobiny	obierki
oświycić	zaświecić
otawa	drugie koszenie
otómana	kanapa
ozolać	panierować, ozolać w mące
ożarty, ożrity	pijany
ożyrok	pijak
p acharzina	pęcherz
padać	mówić
padół	stawek przy domu
padze	pada
pajtać	ciąć, strzyc
pakaża	paskuda

paler	murarz
paniczka, panoczek	pani, pan
papiór, papióry	papier, dokumenty
paprok	niechluja
papulaty	pucułowaty
paradejki	pomidory
parcie jyno	popatrzcie się
paryzol	parasol
parza	pacha
pastuszki	kolędnicy
paterek	wikary
pąc	pielgrzymka
pąknij się	przesuń się
pecyna	gruda, darń
pidło	drewniana śluza w stawie
piechty	pieszo
pieczka	suszony owoc; wąż dziecko
piekarok	piec chlebowy
pierón	pieron
pierzín	pieron
pierziński	pieroński
pijóndze	pieniądze
pinkiel	tobołek
piprać	babrać, kuchcić
piska	kreska, linia
pitlok	długi nóż
pitómy	zamroczony, nieprzytomny
pitómiéc	dureń, idiota
pitwać	kroić tępym nożem, patroszyć
pitwok	tępy nóż
piwowóńka	piwonia
piznyć	uderzyć
piździć	przesadnie oszczędzać
plac	podwórko
plągnąć, splągnąć	wlec, sprowadzić
plecha	foremka do ciast
ploso	głębizna
plęskiyrz	odcisk
plynta	długa spódnica
plachta	prześcieradło

płaczka	łza
pteć	łódka, tratwa
płoszczyca	pluskwa
płónka	niedojrzałe jabłko
pobaby	praca darmowa, pomoc w pracy
poczkej	zaczekaj
podany	podobny
podchlybek	lizus
podciep	podrzutek
podśniodek	drugie śniadanie
pojcząć	pożyczyć
pokiel	dopóki
pokora	żałoba
popyrwany	zwariowany, postrzelony
poszkróbek	resztką; ostatnie dziecko
potek, pótek; potka, pótka	chrzestni rodzice
powiarki	wierzenia
powoń	sufit
po zadku	spóźniony
pozgrzybany	pomarszczony
pozłótka	aluminiowa folia ozdobna
pozór	uwaga
pożytek	przyjemność
pódź, poć; pódźhaw	chodź; chodź tu
pragliwy	chciwy, łakomy, pożądlivy
prawić, rozprawiać	mówić, opowiadać
prawok	prawdziwek
preswórszt	salceson
procnie	mozolnie
prostka, iść na proste	na skróty
prógować	próbować
pruć	biec, jechać szybko; uciekać
prusoki, prajzoki	górnosłązacy
prykol	łożko
przeca, przeczź	przecież
przeciwny	uparty, niezgodliwy
przedbiyżki	przeganianie się, wyścigi
przefukać	przepuścić, np. pieniądze
przekabacić	przekonać, namówić; przerobić
przekludzka	przeprowadzka
przepadzity	zachłanny

przepatnać
 przezwa
 przibadać
 przibrać
 prziodzić
 przywóz, płec
 przoć
 psinco
 psiok
 puc
 puclaty, puclok
 puczyć
 puding
 pukiel
 pultek
 pultok
 pusa
 putyka
 pyndziałek
 pylytki
 pyrczeć
 pyrdelónka
 pyrlik
 pyrskać
 pyrtać
 pyrtnąć, upyrtnąć
 pyrtula
 pyrtulka
 pyrtek
 pytlik
 pywnica

 rafiok
 rafka
 raja
 rajbetka
 rajbować
 rajczula
 rajwach
 rajzować
 raps

utracić, postradać
 przewisko
 przyzwyczać się
 przytyć
 ubrać się
 przewóz przez rzekę
 kochać
 nic, byle co; psie gównno
 niejadalny grzyb
 tynk
 pulchny
 ścisnąć
 budyń
 garb
 niewyrośnięte chłopak
 brudas; partacz
 buzia, usta
 knajpa, licha karczma
 poniedziałek
 gąski
 żartować, rozmawiać wesoło
 zupa z krupnioków
 ciężki młot
 chlapać
 iść; pchać; pleść niemądrze
 odlać trochę płynu
 kobieta, która mówi niemądrze
 dziewczynka zaczynająca chodzić
 maluch; męskie przyrodzenie
 tobołek
 piwnica

 wóz o kołach z żelazną obręczą
 obręcz koła
 warstwa, rząd
 paca murarska
 gładzić tynk
 zagroda, duże pomieszczenie
 hałas
 jeździć, podróżować
 rzepak

raubczyk, rabczyk	rabuś, kłusownik
rehtór	nauczyciel
regiyrować	zarządzać, kierować
repecić	plotkować
reuma	reumatyzm
rogocz	drewniany stelaż na siano
rogolka	mątewka
rojber	zbój
rosuć	rozsytać; urodzić
rotuz	ratusz
rozfukać	roztrwonić
rozkulać	rozwałkować ciasto
roztomai(j)te, rozmańte	rozmaite
roztomiły	drogi, kochany, szanowny
roztopyrzać	rozpychać
roztoparczyć	zająć dla siebie zbyt wiele miejsca
rożek	rogalik
roźgnąć	zapalić
rómpłować	hałasować; demolować
rufijok	zawadiaka
rumtyk	hałas
rusy	karaluchy
rukować	brać do wojska
rwot	drań
rychtyk	rzeczywiście
ryma	katar, przeziębienie
rympoł	wał w studni
rypnyć	uderzyć
ryszawy	rudy
rzazać	ciąć
rządzić	mówić
rzecz	mowa, język; przedmiot
rzić	dupa
rzo(a)ziok	piec na trociny
rzeknyć	rzec
rzykać	modlić się
rzykani	modlitwa
s(sz)ałot	sałata
sadzok	ziemniak do sadzenia
sagi	goły, nagi

sam	tu, tutaj
schrónić	sprzątnąć; ukraść
sebuć	zdejmować obuwie
siedlok	bogaty gospodarz, kmięć
siksa	dziewczyna - <i>pogardl.</i>
siupać	siadać
siwotka	serwatka
skapnyć, skipnyć	umrzeć, zdechnąć
skibka	kromka
skiż	z powodu
skoczka	pchła
skozać	powiadomić
skrepnyć	umrzeć, zdechnąć
skopyrczyć	zwarzyć mleko
skuczeć	skomleć
skurzica	cynamon
stabisna	pachwina
słószny	duży, spory
smolić	lekceważyć; zmyślać
smrodlawo zuzka	smrodziuszek – rodzaj zioła
smyk	włóczykij
smykać, smyczyć	włóczyć, ciągnąć, wlec
snadnie	łatwo
snodź	podobno
snoga, snożyć	opieka, opiekować
snopel	śpić w nosie
snoplok	smarkacz
sobótka	ognisko na Zielone Świątki
sorek	samiec sarny, kozioł
spadki	z powrotem
spani	sen
spiknyć się	spotkać się; porozumieć, zmówić
splągnąć	sprowadzić
spodnica	halka
spozdać się	zorientować się, zreflektować
spórok	maruda, uparciuch
srajda	dziewczynka – <i>pogardl.</i>
srajtek	maluch
sraka	tyłek
sranda	zaskakująca sytuacja
srocza	wychodek

srómota	zmartwienie
staranie	zmartwienie
starzik, starka	dziadek, babka
stela	stąd
stolica	ława
stracić	zgubić
stróm, strómek	drzewo, drzewko
strómbek	konne sanie
strózok	siennik, materac
strzap	potrzask - <i>o dziecku</i>
strzapoczek	firletka
strzewa	jelita
sturzić	popchnąć
stwora	kobieta, niewiasta
styknie	starczy
suć	sypać
sumeryjo	o rety; kłótnia
swaczyna	podwieczorek
swoboda	stan kawalerski
swobodny, swobodno	kawaler, panna
sypani	spichlerz
szafarnia	skrzynia na zboże, fasolę
szalter	wyłącznik
szamster	kawaler, zalotnik
szandar, żandar	policjant
szaszek	błazen
szczuczka	kawałek kołacza, placka
szczuka	szczupak
szczyrbok	bieluń
szczyrkać	dzwonić
szerować	zakładać uprzęż
szery	uprzęż
szklok	cukierek do ssania, landrynka
szkłodzić	psocić
szkolniok	uczeń
szkółka	przedszkole
szkrobać	obierać jarzyny
szkróba	duży skrzyniowy wóz konny
szkróbek	krochmal
szkróbić	krochmalić
szkryfać	kreślić, rysować, pisać

szkubaczka	darcie pierza
szkut	smarkacz
szkuty	włosy
szkyrt	maluch
szkyrtać	zapalać, włączać
szlabikorz	elementarz
szlajfka	wstążka
szlichta	gładki beton
szlińcuchy	łyżwy
szloga	brama weselna
szlus	koniec
szłapa	stopa
szłapcug	pieszy chód
szmaciok	piłka szmaciana
szmatłać	powłóczyć nogami
szmyr	smar
szmyrgiel	szlifierka, kamień szlifierski
szmyrus	brudas
szmulić się	paradować
sznajder	proca
sznurka	sznurówka
sznupać	myszkować
sznuptychła	chusteczka do nosa
sznytlok, sznyclok	szczypiorek
szoflik	cebrzyk
szpaiska, szpaiza	spiżarka
szpanga	sprzączka
szpas	żart
szpa(e)tny	brzydki
szpek	słonina
szpichor	ostry przedmiot
szpin	klamra
szpluchać, żbluchać	burzyć wodę, pluskać
szporować	oszczędzać
szpotawy	koślawy
szpóntok	buntownik
szprajcować	podpierać, usztywniać
szprajcować się, szprajcnąć	stawiać się, upierać
szprosy	listwy w oknie; szczeble
szpyndlik	szpilka
szpyrka	słonina, skwarka

szpyrnik	miejsce na wędliny
szpyrol	spirytus
szrajbnyć	pisać, podpisać
szrank	szafa
szróta, szrótować	śruta, mleć, śrutować
sztachać	zaciągać się papierosem
sztajf	stempel trzymający strop
sztelować	zaprawiać
sztolwerki	cukierki mleczne
sztreka	nasyp kolejowy, drogowy
sztrykować	robić na drutach
sztydyrować	kombinować
sztyklować	sztukować, uzupełniać
sztyl	styl
sztymajza	brecha
szula	zacierka
szulać	wałkować
szumny	piękny
szupieć	być w opałach
szupiny	łupiny
szurać, szurgać	ślizgać
szus	strzał
szust	porywczy człowiek
szuścić	szeleścić
szuter	żwir
szwaja	noga, stopa
szwajsować	spawać
szwandrać, szwandrosić	mówić w obcym języku
szwarny	ładny, przystojny
szwerc	przemyt
szwercyż	przemytnik
szwob	karaluch
szwory	stare ubrania
szwynty	strzępy
szyf	statek
szyndzioty, szyndzielorz	gonty, gonciarz
ściepka	zbiórka, składka
ślimtać	popłakiwać, mazać się
ślómpa	ślamazara, niezdara
ślypia	oczy

śmiatka
 śmiyrgus
 śrubsztak
 świńsko trowa
 świtnyć
 świytloki, świytloczki

tabaka
 tabulka
 tacik
 tarzyć, utarzyć
 tasza, taszka
 taški
 ter
 toć
 topłać
 torka
 tragacz
 tropić się
 trownica
 trómba
 trómpeta
 tróna
 trusiok, truška
 trzeja

trzewiki, strzewiki, szczewiki
 trzimać z kimś
 trzoski
 tukej
 tutać
 tyj
 tytka

ujek
 ujno
 umurckany
 uplągnąć
 urtasik
 usrónie
 utopiec, utoplec, utopek
 utropa

miotła
 śmigus-dyngus
 imadło
 rdest
 kopnąć; umrzeć
 świetliki, błędne ognie

tytoń
 tabliczka
 tatuś
 zarobić, uhandlować
 torba
 kaczki
 smoła
 tak, oczywiście
 moczyć
 ciernista śliwa
 taczka na trawę
 martwić się
 płachta na trawę
 pierkarnik
 trąba; niezdara
 trumna
 indyk, indyczka
 trzeba

buty
 współpracować; współżyć
 wióry
 tutaj
 pić
 herbata
 torba papierowa

wujek
 ciotka
 ubrudzony
 urodzić - *pogardl.*
 mały zegarek
 gówniarz
 wodnik, wodny demon
 kłopot

użyra	kłopot
wachtyrz, wachować	dozorca, pilnować
waczek	smoczek
wadzić się	kłócić się
wajca	jajka
wajzery	wskazówki zegara
wancka	pluskwa
wander	włóczęga
wandrus	włóczykij
wanieliczka	podagrycznik; ewangeliczka
wańtuch	wór; brzuch
warzyć	gotować
waserwoga	poziomica
waszkuchnia	kuchnia gospodarcza
wądoły	leśne parowy
wągiel, wągli	węgiel
wąwóz	bród na rzece
wele	fale, np. włosów
werkcojg	narzędzie
wert	wart
wic	żart, kawał
wichlyrz	handlarz, lichwiarz
widełka	widelec
wiesieli	wesele
wilgły	mokry, wilgotny
wiljo	wigilia
witaczka	powitanie
witka	oczko, kółko
wiyrszczek	przykrywka
wodziónka	rodzaj zupy
wojok	żołnierz
wóniać	wąchać; pachnieć
wóńka	bukiecik weselny
wórszt	kielbasa
w(ł)ósióna	leśna trawa
wrażóny	wścibski
wrzawa	wrząca zupa
wyćwika	surowe wychowanie
wygiyrzić się	zamachnąć się
wyglynda	otwór do podawania siana

wylizek, wyliska
 wymaćścić
 wymoresić
 wyndzok
 wypol
 wyraficzyć
 wyrychtować
 wysiodki
 wystoć
 wyszczekany
 wyszczyrzki
 wysztafirować
 wysztaj(f)gować
 wysztrychnąć
 wycug

za swe wziąć
 zalycki
 zaroz, zarozki
 zaruściaty
 zasztymować
 zatela
 zauszniki
 zawalaty
 zawalić
 zażarty
 zber
 zbijaczka
 zbónek
 zbroja
 zbulić
 zbywać się
 zdradło
 zemrzeć
 zgibać
 zic, zicek
 zicherka
 zieleziok
 zielina
 zimzielón
 zmazany

spoliczkowanie
 wygarnąć komuś
 dać komuś nauczkę
 piec do wędzenia
 rozrabiaka
 wykorzystać, oszukać
 ubrać elegancko; dać komuś nauczkę
 siedzenia we wnęce drzwiowej
 wycierpieć
 pyskaty
 obecność bez zaproszenia
 ubrać się elegancko
 awansować
 wystroić
 wymowa, dożywocie

adoptować
 wypominki za zmarłych
 zaraz
 zardzewiały
 przymocować
 wystarczająco, dość
 kolczyki
 niezdarny, niezdolny
 zabić
 z przekonania: ślązok, niemiec, kómunista
 naczynie na karmę
 wyroby ze świni
 dzbanek
 sprzęt, narzędzia rolnicze
 zburzyć
 sprzeczać się
 lustro
 umrzeć
 zginać, schylać
 siodło w rowerze lub wozie
 agrafka
 żelazny piecyk
 nać
 barwinek
 brudny

znąść, nąść
 zoft
 zogłówek
 zogroda, zogródka
 zola
 zolyty
 zomiynt
 zorko, ziorko
 zowitka
 zozwór
 zyngrubia
 żabi oczka
 żandar, szandar
 żbluchać
 żdżały
 żgać
 żgol
 żoczek
 żuchtać
 żymlok
 żymła
 żynyc
 żyrka
 żyrok

znaleźć
 sok
 poduszka
 ogród
 podeszwa
 zaloty
 zaspą
 ziarnko
 panna z dzieckiem
 imbir
 kloaka
 niezapominajki
 policjant
 burzyć wodę, chlupotać
 dojrzały
 kłuć, trącać
 smarkacz
 uczeń, ministrant
 żuć
 kiszka z bułki, bułczanka
 bułka
 gnać
 choroba żołądka
 żartok

ajbiysz
 akuratny
 amolet(y)
 amper
 ancug
 ankier, ankrowanie

śláz
 ułożony, kulturalny, porządny
 naleśnik; wielkie uszy
 wiadro
 garnitur
 klamra, spinanie ściany

babówka
 babrok

babka drożdżowa
 brudas

babuć	prosię
bachory	wnętrznosci; jelita
bachórz	brzuch
bachraty	brzuchaty
bachroczek	grubasek
backa	łapa, dłoń
bagóniok	tucznik
bajs	kęs, gryz
bajsnyć	ugryźć
bajtel	smarkacz
bajtlik	tobołek
bakany	brzydki
balón	balon, piłka
balóniok	wóz na gumowych kołach
bałamónt	bałamut, zwodnik
bałuszkować	baraszkować
bandzioch	brzuch
bankrocić	bankrutować
baraba	chuligan, zbój
barzoł	bagno
barżi	bardziej
bas	brzuch
basiok	grubas
bebok	straszydło
belóntać	plątać; zagubić
bery	bajki, opowiadki
beskurcja	bestia
betlyjka	stajenka bożonarodzeniowa
bez uroku	na szczęście - zaklęcie
bezmąła	podobno
bezrok	następny rok
bierce	orczyk
bierto	kula inwalidzka
biermantkorz	łachudra
biglować	prasować
bigza	drobna ryba
bisagować	próżniaczyć
bistygować	próżniaczyć
blajszyft	ołówek
blank	całkiem
blindować	oślepić

błudziczki	błędne ognie
bodnyć	ubóść; ukraść
bodziok	nóż do bijatyki
bol	piłka
bolawy	bolący
bolok	strup
borok	nieborak
boruta	leśny diablík
bożatko	małeństwo, biedactwo; duszek
bómbón	cukierek
bónckać się	plątać się, pałętać
bónclok	gliniany garnek
bóntrama, wóntram(a)	belka stropowa
breweryje	awantury
brnieć	marudzić, dogadywać
bróg	kopiec ziemny na jarzyny
brusek	szlifierka
bryle	okulary
bryn	denaturat
brzim	modrzew
buby	wszy
buks	kochanek; drań
bulać	przewracać
bulczeń	żartować
bulikant	żartowniś
burzić	uderzać w drzwi, w okno
cażki	obcęgi
celtki	tabletki
cera	córka
cesta	droga
cha(o)rboły	zdarłe buty
chachar	łobuz
chachmyncić	kraść, wyłudzać
chałpa	chałupa, chata
charapuci	chrust
charczek	zdechlak
chebzi, chabazi	zielsko; dziki bez
chechtać	drapać, ocierać
chlasta	płynna karma dla krów
chlebówka	zupa chlebowa

chrómy
 chwant
 chwolba
 chybi
 chynyc
 ciciuś
 ciepać
 cik
 cima
 ciómpa
 ciupnyć się
 cokiel
 colsztok
 corek
 cug
 cwaja
 cycha
 cyckać
 cygaretle
 czachrować
 czechmón
 cze(a)kać
 czert
 czotora
 czympieć
 ćwiynczeć

dary(e)bok
 dąbek
 deboł
 deka
 deliny
 delówka
 deszczka
 dia(o)sek
 diobli gruszki
 diosecznik
 dociyrny
 doczkej
 dorta
 drajfuz

kulawy
 łobuz
 duma, chwała
 nie wystarczy, zabraknie
 rzucić
 cielę
 rzucać
 niedopałek
 ciemność, mrok
 niezdarna kobieta
 zamienić się, założyć się o coś
 podmurówka
 miarka, metr
 kojec, zagroda
 pociąg
 dwója
 poszwa
 ssać
 papierosy
 kombinować
 diablík
 czekać
 czart
 czarownica
 kucać
 przeżuwać (*u krów*)

leń
 chryzantema
 diabeł
 strop; koc
 deski podłogowe, kłody
 podłoga drewniana
 deseczka
 diabeł
 głóg
 przezwisko człowieka, od dioska
 nachalny
 poczekaj
 tort
 trójnóg, kopyto szewskie

drepsić	dreptać
drzik	urwis
drzistać	żartować; puszczać bąki
drzistok, drzistón	żartowniś, kawalarz
ducek	niski człowiek
dudławy	spróchniały, dziurawy
dudrawy	gderliwy
duldać	pić, tykać
durch	całkiem
dycki	ciągle, zawsze
dzichta	szmata
dzidek	utopiec
dziedzina	wioska
dziepro	dopiero
dziołuszka	dziewczyna, panna
dziubać	kłuć
dziubnyć	zjeść odrobinę, spróbować
dziwać się	patrzeć się
dźwyrzi(e)	drzwi
europlan	samolot
fachel	wiatrak
fackać	policzkować
faflać	mówić niewyraźnie
fajerka	ognisko
fajermón	strażak
fanzolić	mówić od rzeczy; uderzyć
farorz	ksiądz
farorzyczek	wikary, księżulek
farón	pieron
fazan	bażant
fazo(e)l	fasola
ferszmida	palenisko w kuźni
fertyk	koniec
fest	mocno
fet	smalec, tłuszcz
figlajzy	wszy
flancka	rozsada
flinta	strzelba
fo(r)szt	belka

forskać
 forymnie
 foter, fater, foterek
 fórt
 frelka
 fuczeć
 fujać
 fulać
 furgać
 fusbo(a)
 fusy
 futra
 futrować
 fuzekle
 fyrniok
 fyrtać

gabać
 gala(o)ty
 galant, galantka
 gałgan
 gałuszka
 ganc
 gańba
 gardawa
 gelynder
 gepel
 gęsie pętki
 gibas
 gibel
 gibko
 gichać
 giczale, giczoły
 giry
 gizd, gizdula
 glajcha
 glajzy
 glancpapiór
 glejta
 globin
 głowocz

parskać
 dużo, pełno
 ojciec, ojczulek
 ciągle
 panna
 sapać
 wiać, dmuchać
 zmyślać, opowiadać bzdury
 fruwać
 piłka nożna
 wąsy
 futryna
 karmić
 skarpety
 nos; gęba
 kręcić, kłócić, rzucać

trącać, dotykać, zaczepiać
 spodnie
 zalotnik, zalotnica
 nieposłusznik
 kluska
 całkiem
 wstyd
 kaszanka bez jelita
 poręcz
 kierat
 stokrotka
 rośliny młodzienc
 facjatka
 szybko
 pryskać
 nogi, kości nóg
 nogi
 maluch, łobuz, łobuzica
 wiecha
 szyny kolejowe
 papier ścierny
 powłoka garnka, emalia
 pasta do butów
 kijanka

gojik
 gojny
 gor
 gorski
 gradobiczek, konajączek
 grajfnyc
 grobel
 grómotrzask
 gróndelok
 grónt
 gruba
 gruchać
 grudza
 gruszpónek
 gryfny
 gryzek
 gumno
 gwantować
 gwózek
 gzuć

habanina
 hacka
 hadra
 haja
 hajdamasz
 hajer
 hafer(f)loki
 halać
 hamernia
 hasi
 hasiok
 haw
 hawiyrz
 haziel
 heczeć
 heft, iść po hefcie
 heftnyc
 heklować
 heksa
 hepa

drzewko, choinka
 gajowy, leśniczy
 tym bardziej
 gorzki
 mniejszy dzwon kościelny
 ukraść
 grobla
 roślina przeciw piorunom
 arogant
 pole, duże gospodarstwo
 kopalnia, dół
 hałasować, stukać
 piwniczka
 bukszpan
 zgrabny
 grysik
 klepisko
 wyważać
 gwoździak
 biec, jechać szybko
 złej jakości mięso
 damska zimowa narzuta na głowę i plecy
 szmata
 awantura
 głośna zabawa, zamieszanie
 hardy robotnik; górnik
 płatki owsiane
 głąskać
 kuźnia
 śmieci, popiół
 śmietnik, popielnik
 do mnie, ku mnie
 górnik
 wychodek
 gaworzyć
 zebranie, zebrać
 tymczasowo zszyć, przyspawać
 szydełkować
 czarownica
 wysoka nieforemna dziewczyna

herbowizna	spadek, spuścizna
herski	ładny, pyszny
hipnyć	skoczyć
hned, hneda	wnet
holof	hałas
holzplac	skład drewna, plac
hołdy-bołdy	gwara niemieckich osadników
howada	bydlę
hóla	kij, tyka
hómónt	homonto
hóncwoť	drań
hónym	szybko
hróm	pieron
hrómszczok	pieron
hróza	groza, rety, trwoga
hufnol	gwóźdź do podków
hyc	gorąc, upał
hymbołki	drobne przedmioty
hyrtóń	gardło
imienisko	przydomek, przezwisko
in(k)szy	inny
isto	zapewne
izdebka	izbeczka
ja	tak
jadwiżki	astry
jakła	bluza, żakiet
jargać się	złościć się
jaszczek	głośne dziecko lub pies
jasiyń	jesion
jegła	igła
jerón	pieron
jerón(m)eczku	pieronie - <i>zdrob.</i>
jezderkusie, jezderyno	o rety
jóniczek	robaczek świętojański
judaszowe talary (srybniki)	miesięcznica - <i>nazwa rośliny</i>
jurziczek	język
ka, kaj	gdzie, dokąd
kabot	kurtka, marynarka

kachlok	piec kaflowy
kafer	kamfora
kajfas	pojemnik na malte
kaleruba	kalarepa
kalić	mącić
kalny	mętny, brudny
kalwota	mętna woda
kamelki	rumianek
kamerlik	komórka, magazyn
kamrat	kolega
kanoldy	cukierki mleczne
kapanka	lane ciasto
kaper	karp
kapotka	serwatka
kapsa	kieszka
karafiot	kalafior
kara(y)zol	karuzela
kareł	karzeł
karlus	młodzieniec
kartoflónka	zupa ziemniaczana
kary	taczki
karyzol	karuzela
karzołek	karzełek, krasnal
kasik, kasikej	gdzieś
kastlik	skrzynka
kastrol	rondel
kaszok	krupniok
katezmus	katechizm
kąszczyczek	kawałeczek
keta	łańcuch
kibel	wiadro
kie	kiedy
kiela	ile
kielzać	ślizgać
kiełtać	kiwać, ruszać
kierchów	cmentarz
kiery	który
kiesik, kiesikej	kiedyś
kijónka	kij do prania bielizny
kipnyć	zdechnąć
kiprować	ładować

kiszka	zsiadłe mleko
kitka	udko
klamać	drzemać
klapsznita	kanapka, złożona kromka
klepetnica	plotkara
klin	podolek
klónkro	grat
kludzić	prowadzić
kluk	chłopiec
klupać	stukać, pukać
klupaty nos	nos spłaszczony
kłopotek	klocek
kminić	bujać, oszukiwać
knefel	guzik
knut	knot
koble	gra śrubami z końskich podków
ko(u)cianka	bazia
koczka	kotka
kokoci pióra	irysy
kokot	kogut
kolasa	paradna bryczka
kolyba	wagonik, wózek
kolymbusy	łyżwy o zaokrąglonym przodzie
koło	rower
kołocz	kołacz, placek
kołoczowo dziurka	tchawica ?
kołomaśnica	plotkara
kopaczka	motyka
kopocz	widły do gnoju
kopyrtać	przewracać
korcz	skurcz
kormik	tucznik
kormóncić	mieszać, mylić
kosztyfoł	żywokost
kozie drzistki	drobne kwiatki
kóndrotek	bluszcz
krachela, krachla	lemoniada
kragiel	kołnierz
krajiczek	kraj, brzeg; kromka
kranc	reling przy piecu
krawal	awantura

krążyć	kroić, np. kapustę
kreplik, krepel	pączek
kropiaty	nakrapiany
krómflek	obcas
krupiczok	ciemny chleb
krupniok	kaszanka
krupy	kasza
krygiel	kufel
kryka	laska
krympocz	kilof
kryzban	choinka
krzipać	kaszleć
krzipopa	przykopa
krzipota	kaszel
krzyźbieć	trzeźwieć
księżoszek	księżulek
kuchyń	kuchnia
kućka	pompon
kudlić	targać włosy
kuki	wszy
kukiełka, kukliczka	ciasto w kształcie lalki
kukurzica	kukurydza
kulać	toczyć
kulik	kołek
kulok	okrągły bal, pień
kumin	komin
kuminiorz	kominiarz
kurze	kurczę
kurziczka	kurczątko - <i>pieszczot.</i>
kurzok	palacz
kwak	brukiew
kwap	puch
kwaretka	garnek ćwierćlitrowy
kwaśniczora	szczaw jadalny
kwatyr	mieszkanie
kwuka	kwoka
kwynczeć	szlochać
kympa, kympka	góra, wzniesienie
kyrczek	pokraka, skarłate dziecko
labydzić	narzekać

lajbik
lajda
lajerka
laksyrka
lala
lalec
lampartyja
larmo
latoś
laubzega
lawór
leber
leberka
lejty
leżyni
lofer
lóntro
lónty
luft
luftować
lulać
lynia, lynija
lyska

łabzik
łacny
ława
łabsko
łóński rok

macek
macher
maciczka, mamuliczka
majdnyć się
malcok
malta
malyrz
mamlać
mamlas
mamrać
mandora

stanik
gra w berka
katarynka
biegunka
duşzek
płotka
zabawa, gra
hałas
w tym roku
piła do drewna
miska
leń
pasztetówka
lanie
miejsce do spania
powsinoga
coś w lichym stanie
ubrania, odzież
powietrze
wietrzyć
sikać
leśna ścieżka, dukt
leszczyna

włóczęga
tani, łatwy
most na rzece
dużo
zeszły rok

niezdara
fachowiec
mamusia, mateczka
nie trafić
cukierek domowej roboty
zaprawa murarska
malarz
żuć, mówić wolno
mazgaj, oferma
mamrotać, dogadywać
szmaciana lalka; strojnisia

mantel	płaszcz
mańdok	mańkut
maras	brud, błoto, nieporządek
marasić	brudzić
marcha	ścierwo; truchło; zmora
marekwia	marchew
margiyrant	symulant
masny	tłusty
masorz	rzeźnik
maszka	kokardka
maszkiecić	jeść smakołyki, dogadzać sobie
maszkiety	smakołyki
maszta(o)l	stajnia dla konia
maścić	okrasić tłuszczem
maśnica	otyła kobieta
mazać	brudzić
maznyć	uderzyć
mazok	beksa
merta	mirt
miano	imię
miauczek	ptaksa
mi(e)cheche, michejda	diablik, rzadziej utopiec
miersko	przykro
mierzi (wym. mier-zi)	martwi
miesiączek	księżyc
miglanc	cwaniak
migol	podrostek
migón	bystry chłopak
miszung	mieszanina, mieszanka
mlycz	mniszek majowy
mlyczkorz	mleczarz
młoduca	panna młoda
moc, mocka	dużo, wiele
moczka	sos, gęsta słodka zupa
modry	niebieski
mora	zmora
mores	porządek, dyscyplina
morowy	duży
morus	as, chojrak, siłacz
mozgole	karaluchy
mrauczeć	miauczeć

mrauczek
 mroczyć
 mrowiec
 mrowiecznik
 mucek
 muldać
 mulorz
 muszkat
 mutra
 muzyka
 mycka
 myntelek
 myntopyrz
 myto

nachkastlik
 na koźdo
 na oszkliwca
 na stróne
 nadać, nazdać
 nagrować z kimś
 najdych
 naswol
 natóż, tóż
 nazoć, nazod
 nażgany
 nąść, znaść
 nieboga
 niechej
 niedowlazły
 niemoc, niemocny
 niemoreśny
 niepeć
 niepodarżony
 nierychtyk
 nocz(c)nica
 nociasta
 nocne gwiozdy
 norychta
 nuchtać
 nudle

beksa
 gniewać się; chmurzyć
 mrówka
 mrowisko
 królik
 ssać
 murarz
 pelargonia
 nakrętka
 zabawa
 czapka
 motyl
 nietoperz
 zarobek za służbę przez siedloka

szafka
 na co dzień
 bez zaproszenia
 za potrzebą
 zwyzywać
 znęcać się nad kimś
 znajda, bękart
 naumyślnie; na złość
 przecież
 z powrotem
 pijany
 znaleźć
 zmarła
 zostaw
 niesprawny
 choroba, chory
 niewychowany
 niepewny, przestraszony
 nieudany, kaleki
 nie w pełni normalny
 nocna zjawa
 resztki ciasta na zaczyn
 floksy
 narzędzia
 wężyć
 makaron

nynać

obiesić

obora

obujek

obzajtować

ochlaptus

ociypka

odbywać

odmaryja

odyma

odziywaczka

ogibać, zgibać

okropa

omasta

opaternie

opica

opraty

ordeka

orlap

ostropiec, ostropec

ostuda

oszkliwiec

oszkliwy

oszkrobiny

oświycić

otawa

otómana

ożarty, ożrity

ożyrok

pacharzina

padać

padół

padze

pajtać

pakaża

paler

paniczka, panoczek

papiór, papióry

spać

powiesić się

pastwisko

obroża

nadskakiwać

pijak

wiązka słomy

karmić zwierzęta

szafka, komórka na żywność

trawa z podmokłych łąk

letnia narzuta na głowę i plecy

giąć, zginać

okropność

okrasa

ostrożnie

małpa

lejce

drewniany strop

urlop

drewniany stelaż na siano

wstyd; kłopot

brzydal, potwór

obrzydliwy

obierki

zaświecić

drugie koszenie

kanapa

pijany

pijak

pęcherz

mówić

stawek przy domu

pada

ciąć, strzyc

paskuda

murarz

pani, pan

papier, dokumenty

paprok	niechluja
papulaty	pucułowaty
paradejki	pomidory
parcie jyno	popatrzcie się
paryzol	parasol
parza	pacha
pastuszki	kolędnicy
paterek	wikary
pąc	pielgrzymka
pąknij się	przesuń się
pecyna	gruda, darń
pidło	drewniana śluza w stawie
piechty	pieszo
pieczka	suszony owoc; wąż dziecko
piekarok	piec chlebowy
pierón	pieron
pierzín	pieron
pierziński	pieroński
pinkiel	tobołek
piprać	babrać, kuchcić
piska	kreska, linia
pitlok	długi nóż
pitómy	zamroczony, nieprzytomny
pitómiec	dureń, idiota
pitwać	kroić tępym nożem, patroszyć
pitwok	tępy nóż
piwowóńka	piwonia
piznyć	uderzyć
piździć	przesadnie oszczędzać
plac	podwórko
plągnąć, splągnąć	wlec, sprowadzić
plecha	foremka do ciast
ploso	głębizna
plęskiyrz	odcisk
plynta	długa spódnica
plachta	prześcieradło
placzka	łza
płoszczyca	pluskwa
plónka	niedojrzałe jabłko
pobaby	praca darmowa, pomoc w pracy
poczkej	zaczekaj

podany	podobny
podchlybek	lizus
podciep	podrzutek
podśniodek	drugie śniadanie
pojcząć	pożyczyć
pokiel	dopóki
pokora	żałoba
popyrtany	zwariowany, postrzelony
poszkróbek	resztką; ostatnie dziecko
potek, pótek; potka, pótka	chrzestni rodzice
powiarki	wierzenia
powoń	sufit
pozgrzybany	pomarszczony
pozłótka	aluminiowa folia ozdobna
pozór	uwaga
pódź, poć	chodź
pragliwy	chciwy, łakomy, pożądlivy
prawić, rozprawiać	mówić, opowiadać
prawok	prawdziwek
preswórszt	salceson
procnie	mozolnie
prógować	próbować
pruć	biec, jechać szybko; uciekać
prusoki, prajzoki	górnoszlązacy
prykol	łóżko
przeca	przecież
przedbiżki	przeganianie się, wyścigi
przekabacić	przekonać, namówić; przerobić
przepadzity	zachłanny
przepatnaścić	utracić, postradać
przezwa	przezwisko
przibadać	przyzwyczaić się
przibrać	przytyć
przoć	kochać
psinco	nic, byle co; psie gównno
psiok	niejadalny grzyb
puc	tynk
puclaty, puclok	pulchny
puczyć	ściskać
puding	budyń
pukiel	garb

pultok	brudas; partacz
pusa	buzia, usta
putyka	knajpa, licha karczma
pylytki	gąski
pyrczeć	żartować, rozmawiać wesoło
pyrdelónka	zupa z krupnioków
pyrlik	ciężki młot
pyrskać	chlapać
pyrtać	iść; pchać; pleść niemądrze
pyrtnąć, upyrtnąć	odlać trochę płynu
pyrtula	kobieta, która mówi niemądrze
pyrtulka	dziewczynka zaczynająca chodzić
pyrtek	maluch; męskie przyrodzenie
pytlik	tobołek
pywnica	piwnica
rafiok	wóz o kołach z żelazną obręczą
rafka	obręcz koła
raja	warstwa, rząd
rajbetka	paca murarska
rajbować	gładzić tynk
rajczula	zagroda, duże pomieszczenie
rajwach	hałas
raps	rzepak
raubczyk, rabczyk	rabuś, kłusownik
rechtór	nauczyciel
regiyrować	zarządzać, kierować
repecić	plotkować
reuma	reumatyzm
rogocz	drewniany stelaż na siano
rogolka	mątewka
rojber	zbój
rosuć	rozsypać; urodzić
rotuz	ratusz
rozfukać	roztrwonić
roztomai(j)te, rozmańte	rozmaite
roztomiły	drogi, kochany, szanowny
roztopiyrzać	rozpychać
rożek	rogalik
roźgnąć	zapalić
rómplować	hałasować, demolować

rufijok	zawadiaka
rumtyk	hałas
rusy	karaluchy
rwot	drań
rychtyk	rzeczywiście
ryma	katar, przeziębienie
rympoł	wał w studni
rypnyć	uderzyć
ryszawy	rudy
rzazać	ciąć
rządzić	mówić
rzecz	mowa, język; przedmiot
rzić	dupa
rzo(a)ziok	piec na trociny
rzeknyć	rzec
rzykać	modlić się
rzykani	modlitwa
s(sz)ałot	sałata
sadzok	ziemniak do sadzenia
sagi	goły, nagi
sam	tu, tutaj
schrónić	sprzątnąć; ukraść
sebuć	zjąć obuwie
siedlok	bogaty gospodarz, kmieć
siksa	dziewczyna - <i>pogardl.</i>
siupać	siadać
siwotka	serwatka
skapnyć, skipnyć	umrzeć, zdechnąć
skibka	kromka
skiż	z powodu
skoczka	pchła
skozać	powiadomić
skrepnyć	umrzeć, zdechnąć
skuczeć	skomleć
skurzica	cynamon
stábizna	pachwina
smolić	lekceważyć; zmyślać
smrodławo zuzka	smrodziuszek – rodzaj zioła
smyk	włóczykij
smykać, smyczyć	włóczyć, ciągnąć, wlec

snadnie	łatwo
snodź	podobno
snoga, snożyć	opieka, opiekować
snopel	śpik w nosie
snoplok	smarkacz
sobótka	ognisko na Zielone Świątki
sorek	samiec sarny, kozioł
spadki	z powrotem
spani	sen
spiknąć się	spotkać się; porozumieć, zmówić
splągnąć	sprowadzić
spodnica	halka
spoznać się	zorientować się, zreflektować
spórok	maruda, uparciuch
srajda	dziewczynka – <i>pogardl.</i>
srajtek	maluch
sraka	tyłek
sranda	zaskakująca sytuacja
sroc	wychodek
srómota	zmartwienie
staranie	zmartwienie
starzik, starka	dziadek, babka
stela	stąd
stolica	ława
stracić	zgubić
stróm, strómek	drzewo, drzewko
strómbek	konne sanie
strózek	siennik, materac
strzap	potrzask - <i>o dziecku</i>
strzapoczek	firletka
strzewa	jelita
sturzić	popchnąć
stwora	kobieta, niewiasta
stykanie	starczy
suć	sypać
swaczyna	podwieczorek
swoboda	stan kawalerski
swobodny, swobodno	kawaler, panna
sypani	spichlerz
szafarnia	skrzynia na zboże, fasolę
szalter	wyłącznik

szamster	kawaler, zalotnik
szandar, żandar	policjant
szaszek	błazen
szczuczka	kawałek kołacza, placka
szczuka	szczupak
szczymbok	bieluń
szczyrkać	dzwonić
szerować	zakładać uprzęż
szery	uprzęż
szklok	cukierek do ssania
szkłodzić	psocić
szkolniok	uczeń
szkółka	przedszkole
szkrobać	obierać jarzyny
szkróba	duży skrzyniowy wóz konny
szkróbek	krochmal
szkróbić	krochmalić
szkryfać	kreślić, rysować, pisać
szkubaczka	darcie pierza
szkut	smarkacz
szkuty	włosy
szkyrt	maluch
szkyrtać	zapalać, włączać
szlabikorz	elementarz
szlajfka	wstążka
szlichta	gładki beton
szlińcuchy	łyżwy
szloga	brama weselna
szlus	koniec
szłapa	stopa
szłapcug	pieszy chód
szmaciok	piłka szmaciana
szmatłać	powłóczyć nogami
szmyr	smar
szmyrgiel	szlifierka
szmyrus	brudas
sznajder	proca
sznurka	sznurówka
sznupać	myszkować
sznuptychla	chusteczka do nosa
sznytlok, sznyclok	szczypiorek

szoflik
szpaska, szpaiza
szpanga
szpas
szpa(e)tny
szpek
szpichor
szpin
szpluchać, żbluchać
szporować
szpotawy
szpóntok
szprajcować
szprajcować się
szprosy
szpyndlik
szpyrka
szpyrnik
szpyrol
szrank
szróta, szrótować
sztachać
sztajf
sztelować
sztolwerki
sztreka
sztrykować
sztydirować
sztyklować

sztyl
sztymajza
szula
szulać
szumny
szupiec
szupiny
szurać, szurgać
szus
szust
szuścić
szuter

cebrzyk
spiżarka
sprzączka
żart
brzydki
słonina
ostry przedmiot
klamra
burzyć wodę, pluskać
oszczędzać
koślawy
buntownik
podpierać, usztywniać
stawiać się, upierać
listwy w oknie; szczeble
szpilka
słonina, skwarka
miejsce na wędliny
spirytus
szafa
śruta, mleć, śrutować
zaciągać się papierosem
stempel trzymający strop
zaprawiać
cukierki mleczne
nasyp kolejowy, drogowy
robić na drutach
kombinować
sztukować, uzupełniać

styl
brecha
zacierka
wałkować
piękny
być w opałach
łupiny
ślizgać
strzał
porywczy człowiek
szeleścić
żwir

szwaja	noga, stopa
szwajsować	spawać
szwandrać, szwandrościć	mówić w obcym języku
szwarny	ładny, przystojny
szwerc	przemyt
szwob	karaluch
szwory	stare ubrania
szwynty	strzępy
szyf	statek
szynzioły, szynzielorz	gonty, gonciarz
ściepka	zbiórka, składka
ślimtać	popłakiwać, mazać się
ślómpa	ślamazara, niezdara
ślypia	oczy
śmiatka	miotła
śmiyrgus	śmigus-dyngus
śrubsztak	imadło
świńsko trowa	rdest
świtnyć	kopnąć; umrzeć
światłoki, światloczki	światliki, błędne ognie
tabaka	tytoń
tabulka	tabliczka
tacik	tatuś
tarzyć, utarzyć	zarobić, uhandlować
tasza, taszka	torba
taśki	kaczki
ter	smoła
toć	tak, oczywiście
toplać	moczyć
torka	ciernista śliwa
tragacz	taczka na trawę
tropić się	martwić się
trownica	płachta na trawę
trómba	pierkarnik
trómpeta	trąba; niezdara
tróna	trumna
trusiok, truśka	indyk, indyczka
trzeja	trzeba
trzewiki, strzewiki, szczewiki	buty

trzymać z kimś
trzoski
tukej
tutać
tyj
tytka

ujek
ujno
uplągnąć
urtasik
usrónie
utopiec, utoplec, utopek
utropa
użyra

wachtyrz, wachować
waczek
wadzić się
wajca
wajzery
wancka
wander
wandrus
wanieliczka
wańtuch
warzić
waserwoga
waszkuchnia
wądoły
wągiel, wągli
wawóz
wert
wic
wichlyrz
widelka
wiesieli
wilgły
wilijo
witka
wiyrszczek

współpracować; współżyć
wióry
tutaj
pić
herbata
torba papierowa

wujek
ciotka
urodzić - *pogardl.*
mały zegarek
gówniarz
wodnik, wodny demon
kłopot
kłopot

dozorca, pilnować
smoczek
kłócić się
jajka
wskazówki zegara
pluskwa
włóczęga
włóczykij
podagrycznik; ewangeliczka
wór; brzuch
gotować
poziomica
kuchnia gospodarcza
leśne parowy
węgiel
bród na rzece
wart
żart, kawał
handlarz, lichwiarz
widelec
wesele
mokry, wilgotny
wigilia
oczko, kółko
przykrywka

wodziónka
 wojok
 wóniać
 wóńka
 wórszt
 wósióna
 wrażóny
 wrzawa
 wyćwika
 wygiyrzić się
 wyglynda
 wylizek, wyliska
 wymaćścić
 wyndzok
 wypol
 wyraficzyć
 wyrychtować
 wysiodki
 wyszczekany
 wyszczyrzki
 wysztajgować
 wysztrychnąć

za swe wziąć
 zalycki
 zaruściaty
 zasztymować
 zatela
 zauszniki
 zawalaty
 zawalić
 zber
 zbijaczka
 zbónek
 zbroja
 zbulić
 zbywać się
 zdrządło
 zgibać
 zic, zicek
 zicherka

rodzaj zupy
 żołnierz
 wąchać; pachnieć
 bukiecik weselny
 kiełbasa
 leśna trawa
 wścibski
 wrząca zupa
 surowe wychowanie
 zamachnąć się
 otwór do podawania siana
 spoliczkowanie
 wygarnąć komuś
 piec do wędzenia
 rozrabiaka
 wykorzystać, oszukać
 ubrać elegancko; dać komuś nauzkę
 siedzenia we wnęce drzwiowej
 pyskaty
 obecność bez zaproszenia
 awansować
 wystroić

adoptować
 wypominki za zmarłych
 zardzewiały
 przymocować
 wystarczająco, dość
 kolczyki
 niezdarny, niezdolny
 zabić
 naczynie na karmę
 wyroby ze świni
 dzbanek
 sprzęt, narzędzia rolnicze
 zburzyć
 sprzeczać się
 lustro
 zginać, schylać
 siodło w rowerze lub wozie
 agrafka

zieleziok	żelazny piecyk
zielina	nać
zimzielón	barwinek
zmazany	brudny
znaść, nąć	znaleźć
zoft	sok
zogroda	ogród
zola	podeszwa
zolyty	zaloty
zomiynt	zaspą
zorko, ziorko	ziarnko
zowitka	panna z dzieckiem
zozwór	imbir
zyngruba	kloaka
żabi oczka	niezapominajki
żandar, szandar	policjant
żbluchać	burzyć wodę, chlupotać
żdżały	dojrzały
żgać	kłuć, trącać
żgol	smarkacz
żoczek	uczeń, ministrant
żuchtać	żuć
żymlok	kiszka z bułki, bułczanka
żymła	bułka
żynyc	gnać
żyrka	choroba żołądka
żyrok	żarłok